

На основу члана 60. став 2. и члана 63. став 4. Закона о ветеринарству („Службени гласник РС”, број 91/05),
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК
О УТВРЂИВАЊУ МЕРА ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ, ДИЈАГНОСТИКУ,
СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА, СУЗБИЈАЊЕ И ИСКОРЕЊИВАЊЕ
ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ АТИПИЧНА КУГА ЖИВИНЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником утврђују се мере за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести атипична куга живине (у даљем тексту: Newcastle болест) код живине, спортских голубова и других птица које се држе у заточеништву, као и начин њиховог спровођења.

Одредбе овог правилника не односе се на дивље птице које живе слободно.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *голубарник* јесте објекат или место где се држе или узгајају спортски голубови;

2) *жариште* јесте појава једног или више случајева Newcastle болести на газдинству службено потврђеног;

3) *живина јесу* кокошке, ћурке, гуске, патке, морке, препелице, голубови, фазани и јаребице које се узгајају или држе у заточеништву у сврху приплода, за производњу меса или јаја намењених за исхрану људи или у сврху обнављања популације пернате дивљачи;

4) *живина за клање* јесте живина која се директно шаље у кланицу на клање што је пре могуће, а најкасније у року од 72 сата по приспећу у кланицу;

5) *живина за коју се сумња да је заражена* јесте живина која показује клиничке знаке или пост-морталне промене карактеристичне за Newcastle болест;

6) *живина за коју се сумња да је контаминирана* јесте живина која је директно или индиректно могла бити изложена узрочнику болести;

7) *живина за производњу* јесте живина старија од 72 сата намењена за производњу меса, односно јаја за исхрану људи или за обнову популације пернате дивљачи;

8) *живина за приплод* јесте живина старија од 72 сата намењена за производњу приплодних јаја;

9) *заражена живина* јесте живина код које је Newcastle болест службено потврђена лабораторијским испитивањем у овлашћеној лабораторији или живина код које су утврђени клинички знаци болести или пост-морталне промене које указују на Newcastle болест у случају секундарног избијања болести;

10) *заражено подручје* јесте подручје у полупречнику од најмање три километара од жаришта болести;

11) *газдинство* јесте сваки објекат или простор где се стално или привремено држи или узгаја живина;

12) *јаја за приплод* јесу јаја живине намењена за инкубацију;

13) *јато* јесте сва живина истог здравственог и имунолошког статуса која се држи унутар истог објекта или истог ограђеног простора и представља једну епизоотиолошку целину;

14) *једнодневни пилићи* јесу пилићи до 72 сата старости који нису храњени;

15) *карантин* јесте објекат или ограђени простор у коме се живина држи у потпуној изолацији без контакта са другом живином и где се спроводе лабораторијска испитивања;

16) *овлашћена лабораторија* јесте лабораторија која је акредитована од организације надлежне за акредитацију и овлашћена од стране министарства надлежног за послове ветеринарства (у даљем тексту: Министарство) за спровођење дијагностичког испитивања у складу са одредбама овог правилника;

17) *сентинел животиња* јесте животиња пријемчиве врсте, слободна од инфекције вирусом Newcastle болести, која се у одређеном раздобљу једном или више пута узастопно испитује на присуство антитела на вирус Newcastle болести;

18) *службена потврда болести* јесте потврда Newcastle болести од стране Министарства, а на основу позитивног резултата добијеног од националне лабораторије;

19) *спортски голуб* јесте било који превезени голуб или голуб који ће бити превезен из голубарника како би био пуштен, а који након тога може слободно долетети натраг у голубарник или било које друго одредиште;

20) *угрожено подручје* јесте подручје у полупречнику од најмање десет километара од жаришта болести.

II. МЕРЕ ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ NEWCASTLE БОЛЕСТИ КОД ЖИВИНЕ

Сумња на појаву Newcastle болести

Члан 3.

Свака сумња на појаву и појава Newcastle болести мора се обавезно и без одлагања пријавити Министарству.

Члан 4.

У случају сумње да је живина заражена или контаминирана узрочником Newcastle болести, ветеринарски инспектор одмах врши епизоотиолошки увиђај како би се потврдило или искључило присуство Newcastle болести и налаже узимање узорака за лабораторијско испитивање.

Одмах по пријави сумње на Newcastle болест спроводе се следеће мере:

1) стављање газдинства под надзор;

2) утврђивање података о броју живине на газдинству по категоријама, броју угинулих животиња у свакој категорији, категоријама живине са видљивим клиничким знацима и категоријама живине без клиничких знакова болести. Ти подаци морају бити дневно ажурирани, узимајући у обзир број извођења пилића или угинућа у периоду док траје сумња на болест;

3) сва живина на газдинству мора остати на месту где се држи или се мора затворити на неком другом месту у карантину;

4) забрана увођења живине на газдинство или стављање у промет;

5) забрана кретања или премештања људи, животиња или возила са газдинства или на газдинство без одобрења ветеринарског инспектора;

6) забрана изношења меса живине или лешева, хране за животиње, опреме, отпадака, измета, простирке, односно свега чиме се може пренети вирус Newcastle болести, без одобрења ветеринарског инспектора;

7) забрана стављања у промет јаја са газдинства, осим јаја која су отпремљена директно у објекат за производњу производа од јаја и превезена уз одобрење ветеринарског инспектора. Одобрење за стављање у промет јаја са газдинства сумњивог на Newcastle болест у објекат за производњу и прераду производа од јаја (у даљем тексту: одређени објекат) издаје се ако су испуњени следећи услови:

(1) јаја са сумњивог газдинства морају:

- да буду у складу са посебним прописом о хигијени хране и здравственим проблемима у вези производње и стављања у промет производа од јаја,
- се отпремити директно са сумњивог газдинства у одређени објекат, а сваку пошиљку мора претходно запечатити ветеринарски инспектор који врши надзор на сумњивом газдинству и пошиљка мора остати запечаћена у току превоза до одређеног објекта,

(2) ветеринарски инспектор који врши надзор над сумњивим газдинством обавештава надлежног ветеринарског инспектора на подручју где се налази одређени објекат о намери слања јаја,

(3) ветеринарски инспектор, који је надлежан за одређени објекат, налаже да се:

- јаја која су отпремљена директно са сумњивог газдинства у одређени објекат држе изоловано од других јаја од тренутка кад стигну у објекат до њихове прераде,

- љуске таквих јаја сматрају високоризичним материјалом и да се са њима поступа у складу са прописима који регулишу начин поступања са споредним производима животињског порекла који нису намењени за исхрану људи,

- амбалажа за паковање, возила која се користе при превозу и сви простори који дођу у контакт са јајима очисте и дезинфикују на начин који уништава вирус Newcastle болести,

- о свим пошиљкама прерађених јаја обавести ветеринарски инспектор који врши надзор на сумњивом газдинству;

8) постављање одговарајућих дезинфекционих баријера на улазу и излазу из објекта где се држи живина и на улазу и излазу са газдинства.

Власник или држалац живине за коју се сумња да је заражена или контаминирана вирусом Newcastle болести, за време трајања мера из става 2. овог члана, мора предузети све радње како би се спровеле мере које наложи ветеринарски инспектор.

Спровођење мера из ст. 1. и 2. овог члана ветеринарски инспектор може наложити и на другим газдинствима, ако њихов положај или контакти са газдинством на коме је постављена сумња на Newcastle болест указују на могућност контаминације.

Мере из ст. 1. и 2. овог члана примењују се све док се сумња на појаву Newcastle болести службено не искључи.

III. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА, СУЗБИЈАЊА И ИСКОРЕЊИВАЊА NEWCASTLE БОЛЕСТИ КОД ЖИВИНЕ

Потврда Newcastle болести

Члан 5.

Кад се потврди Newcastle болест, поред мера из члана 4. овог правилника, спроводе се и следеће мере:

1) лишавање живота на лицу места све живине на газдинству без одлагања и нешкодљиво уклањање лешева живине и свих јаја на начин да се што је више могуће смањи опасност од ширења болести;

2) уништавање или одговарајући третман свих предмета, отпадака, хране за животиње, простирке или измета који су могли бити контаминирани, на начин да се обезбеди уништавање вируса Newcastle болести;

3) нешкодљиво уништавање меса живине која је заклана у периоду претпостављеног времена инкубације болести;

4) уништавање приплодних јаја произведених у периоду претпостављеног времена инкубације болести на газдинству и другим газдинствима за која се утврди да потичу са зараженог газдинства. Живина која се излегла у периоду претпостављеног периода инкубације мора бити стављена под службени надзор. Конзумна јаја која су произведена у периоду претпостављеног времена инкубације болести, а потичу са зараженог газдинства морају бити нешкодљиво уништена, осим ако претходно нису била на одговарајући начин дезинфикована;

5) чишћење и дезинфекција објеката за смештај живине, њихове околине, возила која се користе за превоз и опреме која је могла бити контаминирана на начин прописан овим правилником након спровођења мера одређених у ставу 1. тач. 1) и 2) овог члана;

6) забрана поновног увођења живине на имање најмање 21 дан после спровођења мера из става 1. тачка 5) овога члана;

7) спровођење епизоотиолошког увиђаја у складу са чланом 7. овог правилника.

Ветеринарски инспектор може наложити спровођење мера из става 1. овог члана на другим газдинствима ако се на основу њиховог положаја, распореда или контакта са газдинством на којем је болест потврђена може посумњати на могућу контаминацију.

Кад се из јата живине, које не показује клиничке знаке Newcastle болести, изолује вирус Newcastle болести који има ICIP (intracerebralni indeks patogenosti) већи од 0,7 и мањи од 1,2, а референтна лабораторија утврди да изоловани вирус потиче од атенуиране живе вакцине против Newcastle болести, Министарство може одобрити одступање од мера из става 1. тач. 1) до 6) овог члана.

Одступање од мера из става 1. тач. 1) до 6) овог члана може се одобрити ако је газдинство стављено под службени надзор у трајању од 30 дана, уз спровођење мера из члана 4. става 2. тач. 1), 2), 4), 5) и 6) овог правилника, и забрану промета живине, осим ако се директно превози у клиницу коју је одредило Министарство. Ветеринарски инспектор који је надлежан за клиницу мора бити обавештен о слању живине на клање. Живина се у клиници се мора држати и клати одмах по приспећу у клиницу, одвојено од друге живине.

Свеже месо живине из става 4. овог члана мора имати ознаку о здравственој исправности у складу са посебним прописом о условима здравља животиња у односу на контролу свежег меса живине намењеног промету.

Мере на газдинству на коме се држи два или више одвојених јата

Члан 6.

Када се на газдинству држи два или више одвојених јата, Министарство може за здрава јата на зараженом газдинству одобрити одступање од мера из члана 5. став 1. овог правилника, под условом да је ветеринарски инспектор потврдио да се технолошки поступци узгоја и производње одвијају на начин да су јата у потпуности одвојена у погледу смештаја, држања и хране, тако да се вирус не може проширити с једног јата на друго.

Епизоотиолошки увиђај

Члан 7.

Епизоотиолошки увиђај обухвата:

1) утврђивање периода у којем је вирус Newcastle болести могао бити присутан на газдинству или у голубарнику пре него што је болест пријављена или пре него што је постављена сумња на болест;

2) утврђивање извора Newcastle болести на газдинству или у голубарнику и другим газдинствима или голубарницима у којима је смештена живина, голубови или друге птице које се држе у заточеништву, а постоји могућност да су заражене или контаминирани из истог извора;

3) праћење кретања људи и премештања живине, голубова или других птица које се држе у заточеништву или других животиња, возила, јаја, меса и лешева и било које друге опреме или предмета, које су могле пренети вирус Newcastle болести на или са предметног газдинства или голубарника.

Контактна газдинства

Члан 8.

Када ветеринарски инспектор посумња да је живина на неком газдинству могла бити контаминирана због кретања људи, животиња или возила или на било који други начин, то газдинство мора бити стављено под службену контролу.

Службена контрола се спроводи ради раног откривања сумње на Newcastle болест, утврђивања броја живине, праћења њиховог кретања и кад је то потребно, спровођења прописаних мера.

Кад је газдинство стављено под службену контролу, ветеринарски инспектор мора забранити промет живине са газдинства, осим директног превоза у кланицу под службеним надзором, за потребе неодложног клања. Пре издавања таквог одобрења, мора се обавити клинички преглед све живине како би се искључило присуство Newcastle болести на газдинству. Забрана промета живине мора трајати најмање седам дана, а уводи се за период од 21 дан од последњег датума могуће контаминације.

Ветеринарски инспектор може ограничити спровођење мера прописаних овим чланом на део газдинства и на живину која се тамо налази, под условом да је та живина смештена, узгајана и храњена потпуно одвојено и да о њој брине друго особље.

У случају сумње да су спортски голубови или било који голубарник контаминирани вирусом Newcastle болест, ветеринарски инспектор предузима све

потребне мере ограничења за тај голубарник, укључујући забрану кретања спортских голубова изван голубарника у трајању од 21 дан.

Мере на зараженом и угроженом подручју

Члан 9.

Када се на основу резултата лабораторијских испитивања потврди присуство Newcastle болести министар надлежан за послове ветеринарства (у даљем тексту: министар) решењем одређује заражено и угрожено подручје.

На основу решења министра из става 1. овог члана, ветеринарски инспектор непосредно на терену одређује границу зараженог и угроженог подручја, у складу са географским, административним, еколошким и епизоотиолошким параметрима повезаним са Newcastle болести и могућностима спровођења, праћења и надзора.

Кад заражено, односно угрожено подручје прелази на територију суседне државе Министарство у сарадњи са надлежним министарством суседне државе у успоставља подручја из става 1. овог члана.

Члан 10.

У зараженом подручју спроводе се следеће мере:

1) попис свих газдинства на којима се држи живина и евидентирање броја живине на сваком газдинству;

2) редовне контроле свих газдинства на којима се држи живина, клинички преглед живине укључујући, према потреби, узимање узорака за лабораторијско испитивање, о чему се мора водити и чувати евиденција;

3) држање живине у објекту или простору за узгој или на неком другом месту где може бити изолована;

4) коришћење одговарајућих средстава за дезинфекцију на улазима и излазима са газдинства;

5) контрола кретања људи који раде са живином, лешевима живине и јајима, контрола возила која превозе живину, лешеве и јаја унутар зараженог подручја, уз забрану превоза живине кроз заражено подручје, осим провоза живине по главним путевима и железницом;

б) забрана промета живине и приплодних јаја са газдинства на којем се држе, осим ако то одобри ветеринарски инспектор у случају транспорта следећих пошиљки:

(1) живине за непосредно клање у кланици, по могућности унутар зараженог подручја или, ако то није могуће, у кланици изван зараженог подручја, коју је одобрило Министарство. Месо такве живине мора имати ознаку о здравственој исправности у складу са посебним прописом о условима здравља животиња у односу на контролу свежег меса живине намењеног промету,

(2) једнодневних пилића или кокица непосредно пред проношење на газдинство унутар угроженог подручја на којем нема друге живине. Кад није могуће осигурати превоз једнодневних пилића или кокица пред проношење на имање које се налази унутар угроженог подручја, Министарство може дозволити превоз једнодневних пилића и кокица на имање изван угроженог подручја у складу с посебним поступком, а наведена газдинства морају бити стављена под службену контролу из члана 8. овог правилника,

(3) приплодних јаја у инкубаторску станицу коју је одобрило Министарство, а пре отпремања јаја и припадајућа амбалажа морају бити дезинфиковани;

7) забрана изношења или разношења коришћене простирке или стајњака без одобрења;

8) забрана одржавања сајмова, пијаца, изложби или других окупљања живине или других птица.

Транспорт пошиљки из става 1. тачка б) овог члана мора бити спроведен под службеним надзором, одмах по добијању одобрења. Кретање и премештање може се одобрити после обављеног клиничког прегледа на газдинству. Пре и после употребе превозног средства мора се извршити дезинфекција .

Мере које се примењују у зараженом подручју остају на снази најмање 21 дан након спровођења текуће дезинфекције на зараженом газдинству у складу са чланом 13. овог правилника.

После спроведених мера из ст. 1. и 2. овог члана, заражено подручје постаје део угроженог подручја.

Члан 11.

У угроженом подручју спроводе се следеће мере:

1) попис свих газдинства унутар угроженог подручја на којима се држи живина;

2) контрола промета живине и приплодних јаја унутар угроженог подручја;

3) забрана промета живине изван угроженог подручја за време од првих 15 дана, осим превоза директно у кланицу изван угроженог подручја, коју је одобрило Министарство. Месо такве живине мора имати ознаку о здравственој исправности у складу са посебним прописом о условима здравља животиња у односу на контролу свежег меса живине намењеног промету

4) забрана промета приплодних јаја изван угроженог подручја осим у инкубаторску станицу коју је одобрило Министарство. Пре отпремања јаја и припадајућа амбалажа морају бити дезинфиковани;

5) забрана изношења или разношења коришћене простирке или стајњака изван угроженог подручја;

6) забрана одржавања сајмова, пијаца, изложби или других окупљања живине или других птица;

7) забрана транспорта живине, осим провоза живине по главним путевима и железницом;

Мере које се примењују у угроженом подручју остају на снази најмање 30 дана након спровођења дезинфекције на зараженом газдинству у складу са чланом 13. овог правилника.

Праћење кретања

Члан 12.

Ради спречавања појаве и ширења Newcastle болести вршиће се праћење кретања јаја, живине и птица које се држе у заточеништву.

Поступке који омогућавају праћење кретања јаја, живине и птица које се држе у заточеништву, одређује Министарство.

Власник или држалац живине, спортских голубова, односно птица које се држе у заточеништву дужан је да, на захтев ветеринарског инспектора, достави

податке о живини и јајима која улазе или напуштају његово газдинство, као и податке о такмичењима или изложбама на којима су учествовали спортски голубови.

Све особе укључене у превоз или промет живине, јаја, спортских голубова и птица која се држе у заточеништву, морају на захтев надлежног ветеринарског инспектора доставити податке о кретању живине, јаја, спортских голубова и птица које се држе у заточеништву.

Дезинфекција

Члан 13.

Чишћење и дезинфекција спроводи се под надзором ветеринарског инспектора и према његовим инструкцијама, употребом одобреног дезинфекционог средства у одређеној концентрацији и на начин прописан у Прилогу 1 - Поступак чишћења и дезинфекције газдинства (у даљем тексту: Прилог 1), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Лабораторијско испитивање

Члан 14.

Узимање узорака и лабораторијско испитивање у циљу откривања присуства вируса узročника Newcastle болести спроводи се у складу са Прилогом 2 - Дијагностички поступци за потврду и диференцијалну дијагностику Newcastle болести (у даљем тексту: Прилог 2), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Обавештавање

Члан 15.

Министарство ће предузети све потребне мере за добру информисаност људи на зараженом и угроженом подручју о наређеним мерама које су на снази и предузети све што је потребно за правилно спровођење наређених мера.

Лабораторија

Члан 16.

Координирану примену прописаних стандарда и дијагностичких метода за Newcastle болест, потпуну антигену и биолошку типизацију вируса узročника Newcastle болести у свако доба, потврђивање добијених резултата у осталим акредитованим лабораторијама, тестирање реагенаса за употребу у осталим акредитованим лабораторијама, тестирање ефикасности, потентности и чистоће вакцине, периодично спровођење компаративних тестова и чување изолата вируса врши национална лабораторија.

Национална лабораторија остварује стручну сарадњу са референтном лабораторијом Европске уније за Newcastle болест (Central Veterinary Laboratory, New Haw, Weybridge, Surrey KT153NB, United Kingdom).

Вакцинација

Члан 17.

Вакцинација против Newcastle болести дозвољена је искључиво са вакцином која је одобрена за стављање у промет, а примењује се у профилактичке сврхе или као допуна мерама контроле које се спроводе кад се појави болест.

Профилактичка вакцинација против Newcastle болести врши се у складу са посебним прописом.

Хитна вакцинација

Члан 18.

Кад је потврђено присуство Newcastle болести, Министарство може одредити територију и временски рок у којем ће се спровести брза и систематска вакцинација одређених врста живине (у даљем тексту: хитна вакцинација), под службеном контролом.

Код живине за коју се сумња да је заражена не спроводи се вакцинација.

Приликом хитне вакцинације спроводе се следеће мере:

1) живина се вакцинише што је пре могуће;

2) сва живина која је излежена или пресељена на газдинства која се налазе на територији на којој се спроводи хитна вакцинација вакцинише се, уколико није претходно вакцинисана;

3) за време трајања хитне вакцинације, сва живина која се држи на газдинствима на територији на којој се спроводи хитна вакцинација мора да остане на тим газдинствима, осим једнодневних пилића пресељених на друго газдинство на територији на којој се спроводи хитна вакцинација где ће бити вакцинисани и живине која је упућена директно у кланицу на непосредно клање. Уколико се кланица налази изван територије на којој се спроводи хитна вакцинација, транспорт живине се дозвољава после обављеног клиничког прегледа на газдинству.

После извршене хитне вакцинације транспорт изван територије на којој хитна вакцинација може се дозволити за:

1) једнодневне пилиће намењене за производњу меса који могу бити премештени на газдинство где ће се вакцинисати, а то имање мора, до клања те живине, бити под надзором;

2) живина која је била вакцинисана пре више од 21 дан, а намењена је за неодложно клање;

3) приплодна јаја која потичу од живине за приплод која је била вакцинисана пре најмање 21 дан, а јаја и припадајућа амбалажа морају бити дезинфиковани пре премештања.

Мере из става 3. тачка 2) и става 4. овог члана, морају се спроводити три месеца по завршетку хитне вакцинације, а спровођење мера може се продужити за једно или више додатних тромесечних периода.

Министарство може изузети поједина јата од посебне научне вредности од хитне вакцинације, под условом да су предузете све потребне мере за заштиту њиховог здравља и да су редовно серолошки испитане.

Употреба помија

Члан 19.

У исхрани живине не смеју се користити помије пореклом из међународног транспорта, као што су бродови, друмска возила или авиони.

IV. МЕРЕ ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ , СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА, СУЗБИЈАЊА И ИСКОРЕЊИВАЊА NEWCASTLE БОЛЕСТИ КОД СПОРТСКИХ ГОЛУБОВА И ПТИЦА КОЈЕ СЕ ДРЖЕ У ЗАТОЧЕНИШТВУ

Члан 20.

Кад постоји сумња да су голубови или птице које се држе у заточеништву заражене вирусом Newcastle болести, ветеринарски инспектор мора одмах започети са поступцима у циљу потврде или искључења присуства болести.

Одмах по пријави сумње газдинство или голубарник се ставља под службени надзор.

Ветеринарски инспектор налаже забрану напуштања голубарника или газдинства за све голубове или птице која се држе у заточеништву као и забрану изношење било чега другог чиме би се могао пренети вирус Newcastle болести.

Мере из ст. 1, 2. и 3. овог члана спроводе се док сумња на Newcastle болест не буде службено искључена.

Ако се присуство Newcastle болести службено потврди, ветеринарски инспектор спроводи епизоотиолошки увиђај и налаже:

1) спровођење мера контроле из члана 5. став 1. тач. 1), 2), 5) и 6) овог правилника, за голубове писмоноше или птице које се држе у заточеништву и голубарнике заражене вирусом Newcastle болести; или

2) спровођење најмање следећих мера:

(1) забрану кретања голубова или птица које се држе у заточеништву изван голубарника или газдинства најмање 60 дана после престанка клиничких знакова Newcastle болести,

(2) уништавање или третирање свих материјала или отпада који би могли бити контаминирани. Третман мора бити спроведен на начин да је уништен вирус Newcastle болести и отпад који се накупио за време од 60 дана након престанка клиничких знакова Newcastle болести.

Подаци о стању болести и мерама контроле које се примењују у голубарнику или газдинству достављају се Министарству у складу са Прилогом 3 - Newcastle болест спортски голубови и птице које се држе у заточеништву, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

V. КРИЗНИ ПЛАН

Члан 21.

Министарство доноси Кризни план, у складу са овим правилником.

Кризни план спроводи кризни центар, кога образује министар, у складу са прописима о државној управи.

Кризни план садржи мере које треба применити у случају избијања Newcastle болести.

Садржина кризног плана мора бити у складу са Прилогом 4 - Садржина Кризног плана који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о мерама за сузбијање и искорењивање Newcastle болести пернате живине („Службени лист СФРЈ”, број 39/88).

Члан 23.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00229/2009-09
У Београду, новембра 2009. године

МИНИСТАР

др Саша Драгин

ПОСТУПАК ЧИШЋЕЊА И ДЕЗИНФЕКЦИЈЕ ЗАРАЖЕНОГ ИМАЊА

1. Текуће чишћење и дезинфекција:

1) када се лешеве живине уклоне после нешкодљивог уништавања, делови газдинства у којима је била смештена живина и делови других објеката, дворишта и газдинства који су контаминирани за време клања или пост-морталног прегледа морају се дезинфиковати одобреним препаратом;

2) сви остаци живине или јаја која су могла контаминирати зграде, дворишта, опрему и друге делове газдинства, морају бити пажљиво сакупљени и нешкодљиво уништени заједно са лешевима;

3) препарат за дезинфекцију мора остати на површинама најмање 24 сата.

2. Завршно чишћење и дезинфекција:

1) све површине морају бити третиране средством за одмашћивање, а затим испране водом;

2) после третирања средством за одмашћивање и испирања водом, спроводи се још једно прскање дезинфекционим средством;

3) после седам дана простори се морају третирати средством за одмашћивање, затим их треба испрати хладном водом, испрскати дезинфекционим средством и поново испрати водом;

4) коришћена простирка и стајњак морају се третирати на начин да се уништи вирус Newcastle болести, што мора укључивати најмање један од следећих поступака:

(1) спаљивање или обраду паром при температури од 70°C,

(2) закопавање довољно дубоко да се спречи приступ штеточина и дивљих птица,

(3) сакупљање и влажење (ако је потребно да се постигне ферментација), покривање да се постигне температура од 20°C и спречи приступ штеточина и дивљих птица и оставити покривено 42 дана.

ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОСТУПЦИ ЗА ПОТВРДУ И ДИФЕРЕНЦИЈАЛНУ ДИЈАГНОСТИКУ NEWCASTLE БОЛЕСТИ

За издвајање и карактеризацију вируса Newcastle болести морају се користити следећи поступци из овог прилога као смернице и минимум критеријума који ће се примењивати у дијагностиковању Newcastle болести.

Вирус који узрокује Newcastle болест је из фамилије Paramyxoviridae. Тренутно постоји девет серолошки различитих сојева птичјих paramiksovirusa означених од PMV-1 до PMV-9. Сви вируси Newcastle болести припадају соју PMV-1. За потребе дијагностичких поступака за потврду и диференцијалну дијагностику newcastl болести примењује се следећа дефиниција:

„Newcastle болест” је инфекција живине узрокована птичјим сојем paramiksovirusa 1, са интрацеребралним индексом патогености (ICPI) код једнодневних пилића већим од 0,7.

Поглавље I.

УЗИМАЊЕ И ОБРАДА УЗОРАКА

1. Узорци: брисеви из клоаке (или измет) и трахеални брисеви болесних птица, измет или садржај црева, ткиво мозга, душник, плућа, јетра, слезена и други очигледно промењени органи свежих лешева птица.

2. Обрада узорака

Органи и ткива наведени у тачки 1. овога поглавља могу бити припремљени као групни узорак, али је неопходно да се измет обради одвојено. Брисеви се потпуно урањају у довољну количину раствора антибиотика. Узорци измета и органа треба да се хомогенизују (у затвореној мешалици или користећи тарионик и стерилни песак) у раствору антибиотика, док се не добије 10 – 20% суспензија (m/v). Суспензију треба оставити отприлике два сата на собној температури (или на 4° C преко ноћи), а затим се врши центрифугирање (нпр. 800 до 1 000 g за 10 минута).

3. Раствор антибиотика

За узорке измета потребне су високе концентрације антибиотика, а уобичајна мешавина је 10 000 јединица/ml пеницилина, 10 mg/ml стрептомицина, 0,25 mg/ml гентамицина и 5 000 јединица/ml микостатина у пуферизованом физиолошком раствору (PBS). За узорке ткива и брисеве душника ове се концентрације могу смањити до пет пута. За спречавање раста хламидије, може се додати 50 mg/ml окситетрациклина. При припреми раствора антибиотика, потребно је проверавати рН после додавања антибиотика и подесити га на рН од 7,0 до 7,4.

Поглавље II.

ИЗДВАЈАЊЕ ВИРУСА

Издавајање вируса у кокошијем ембриону:

1. По 0,1 до 0,2 мл прочишћеног супернатанта се инокулише у алантоисну шупљину сваког од најмање четири кокошија ембриона који су били инкубирани 8 до 10 дана. Идеално би било користити ембрионе из јата слободног од свих патогених агенаса (SPF), али ако то није могуће прихватљиво је коришћење

ембриона који потичу из јаја за које је утврђено да је слободно од антитела вируса Newcastle болести. Инокулирана јаја се инкубирају на температури од 37 °C и контролишу сваки дан просветљавањем. Јаја с мртвим или умирућим ембрионима и сва остала јаја се шест дана након инокулације хладе на 4°C, а алантоисно-амнионска течност се тестира на хемаглутинацијску активност. Уколико нема хемаглутинације, горе описани поступак треба поновити користећи неразређену алантоисно-амнионску течност као инокулат.

2. Кад се утврди хемаглутинација, бактериолошким испитивањем треба искључити присуство бактерија. Уколико су бактерије присутне, течност треба филтрирати кроз 450-nm мембрански филтер, додати и антибиотик и с њима се инокулирају кокошији ембриони како је горе описано.

Поглавље III.

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОСТИКА

1. Прелиминарна диференцијација

Сви хемаглутинајући вируси морају бити одмах достављени националној лабораторији на потпуну идентификацију, карактеризацију и тест патогености. Важно је што пре увести привремене мере контроле Newcastle болести са циљем ограничавања ширења вируса, а остале акредитоване лабораторије морају бити у могућности да идентификују присутност вируса Newcastle болести. Хемаглутинајуће течности морају бити тестиране инхибицијом хемаглутинације, како је описано у Поглављу V. и VI. овога прилога. Позитивна инхибиција (24 или више) с поликлонским антисерумом, специфичним за вирус Newcastle болести, који има титар најмање 29 треба послужити као прелиминарна идентификација на темељу које се уводе привремене мере контроле.

2. Потврда

1) Национална лабораторија мора да спроведе потпуну диференцијалну дијагностику било ког хемаглутинајућег узročника. Потврда вируса Newcastle болести мора се спровести тестом инхибиције хемаглутинације с моноспецифичним пилећим антисерумом. Тестови индекса интрацеребралне патогености који су описани у Поглављу VII. овога прилога морају спровести за све позитивне изолате. Индекси патогености већи од 0,7 указују на присуство вируса и у том случају мора се наредити потпуно спровођење мера контроле.

2) Развој типизације вируса Newcastle болести, а посебно технике с моноклонским антителима, омогућио је груписање сојева и изолата у скупове. Моноклонска антитела која су специфична за сојеве вакцине могу се употребљавати у једноставним тестовима инхибиције хемаглутинације.

3) С обзиром да се живи сојеви вакцине могу често издвојити из узорак узетих од живине, предност је њихова брза идентификација у националној лабораторији. Таква моноклонска антитела осигурава референтна лабораторија Еуропске уније и исте доставља националним лабораторијама да се омогући потврда изолације вакциналних вируса.

4) Национална лабораторија мора доставити све хемаглутинајуће узročнике референтној лабораторији Еуропске уније.

3. Даље типизирање и карактеризација изолата

Референтна лабораторија Еуропске уније мора добити од националних лабораторија све хемаглутинајуће вирусе за даље антигенске и генетичке студије да

се, у складу с надлежношћу и дужностима референтне лабораторије, омогући боље разумевање епидемиологије Newcastle болести у Еуропској унији.

Поглавље IV.

БРЗИ ТЕСТОВИ ЗА ОТКРИВАЊЕ ВИРУСА И АНТИТЕЛА ЗА ВИРУС NEWCASTLE БОЛЕСТИ

Брзи тестови за откривање вируса Newcastle болести код вакцинисаних птица и откривање антитела код невакцинисаних птица су следећи:

1. Откривање вируса Newcastle болести

За дијагностику инфекције код вакцинисаних птица користи се неколико брзих тестова који директно откривају антигене Newcastle болести. Највише се користе флуоресцентни тестови на уздужно одсеченим узорцима душника и пероксидазни тестови на мозгу. За откривање антигена могу се примењивати и други директни тестови за дијагностику инфекција вирусом Newcastle болести. Недостатак таквих тестова је непрактичност претраживања свих потенцијалних места репликације вируса Newcastle болести код вакцинисаних птица, тако да негативан налаз у душнику не искључује могуће постојање вируса у цревима. За рутинску дијагностику Newcastle болести се не препоручује ни једна метода директног откривања антигена вируса, али у одређеним околностима такви тестови могу бити од користи.

2. Откривање антитела код невакцинисаних птица

Инхибиција хемаглутинације се уобичајено користи за доказ и одређивање висине антитела за вирус Newcastle болести, а препоруке за извођење теста описане су у Поглављу V и VI овог прилога. Имуноензимски тестови (ЕЛИСА) могу бити успешно коришћени за откривање антитела вируса.

3. Величина узорака

Узорке крви треба узети од свих птица ако је јато мање од 20 птица, односно од 20 птица из већих јата (ово ће дати 99% вероватноће у откривању бар једног серопозитивног случаја уколико је 25% јата или више позитивно, без обзира на величину јата). Крв треба пустити да се згруша, затим се одвоји серум за тест.

1) Испитивање на антитела

Појединачне узорке серума треба тестирати на способност инхибиције хемаглутинирајућег антигена вируса Newcastle болести у стандардном тесту инхибиције хемаглутинације, како је дефинисано у Поглављу VI овог прилога. За инхибицију хемаглутинације могу се користити 4 или 8 хемаглутинацијских јединица. Одлуку доноси национална лабораторија. Антиген који се користи утиче на висину на којој се серум сматра позитиван: при 4 хемаглутинацијске јединице позитиван је сваки серум с титром 24 или више, при 8 хемаглутинацијских јединица позитиван је сваки серум с титром 23 или више.

Поглавље V.

ХЕМАГЛУТИНАЦИЈСКИ (НА) ТЕСТ

1. Реагенси

1) изотонични физиолошки раствор, пуферизован са фосфатним пуфером (PBS) (0,05 M) на pH 7,0 – 7,4;

2) еритроците, узете од најмање три петла или кокошке слободне од специфичних патогена (ако то није могуће, крв се може узети од птица које су редовно тестиране и за које је доказано да су слободне од антитела на вирус Newcastle болести), додати у једнак волумен Алсеверовог раствора. Еритроците пре употребе треба испрати три пута раствором PBS. За тест се препоручује 1% суспензија (хематокрит v/v) у PBS-у;

3) за стандардни антиген се препоручује сој Ulster 2С вируса Newcastle болести.

2. Поступак

1) у сваки базенчић пластичне микроплоче ставити 0,025 ml раствора PBS (треба користити плоче са базенчићима V-дном);

2) у први базенчић се ставља 0,025 ml суспензије вируса;

3) помоћу микротитрационог разређивача направити двострука серијска разређења (1:2 до 1:4096) вируса уздуж микротитар плоче;

4) у сваки базенчић додати још по 0,025 ml PBS-а;

5) у сваки базенчић додати још по 0,025 ml 1% еритроцита;

6) лагано протрести и оставити на 4° С;

7) плоче се читавају 30-40 минута касније, кад се наталоже еритроцити у контролним базенчићима. Очитавати тако да се у нагнутој микротитар плочи посматра присутност или одсутност тока еритроцита у облику сузе. У базенчићима где није дошло до хемаглутинације еритроцити би морали тећи истом брзином као еритроцити у контролним базенчићима без вируса;

8) НА титар је највеће разређење вируса, која узрокује аглутинацију еритроцита. Сматра се да такво разређење садржи једну НА јединицу (НАЈ). НА титар може се тачније одредити уколико се направе двострука серијска разређења вируса с почетним разређењем 1:3, 1:4, 1:5, 1:6 и слично. Овај поступак се препоручује за тачну припрему антигена за тест инхибиције хемаглутинације (Поглавље VI. овог прилога).

Поглавље VI.

ТЕСТ ИНХИБИЦИЈЕ ХЕМАГЛУТИНАЦИЈЕ (ИН)

1. Реагенси (Поглавље V.)

1) физиолошки раствор с фосфатним пуфером (PBS);

2) вирусна суспензија, разређена у PBS-у тако да садржи 4 или 8 НАЈ;

3) 1% еритроцити петла или кокошке;

4) негативни контролни кокошји серум;

5) позитивни контролни кокошји серум.

2. Поступак

1) у сваки базенчић микроплоче ставити по 0,025 ml PBSa (користе се плоче с базенчићима са V-дном);

2) у прво удубљење плоче ставити 0,025 ml серума;

3) коришћењем микротитрационог разређивача направимо двоструке разређености серума по плочи;

4) додати 0,025 мл разређене вирусне суспензије, која садржи 4 или 8 НАЈ;

5) лагано протрести и оставити плочу на 4° С најмање 60 минута или на собној температури најмање 30 минута;

6) у све базенчиће додати 0,025 ml 1% еритроцита;

- 7) лагано протрести и оставити на 4° C;
- 8) плоче се читавају након 30 до 40 минута кад се наталожу еритроцити у контролним базенчићима. Читавати тако да се у нагнутој микротитар плочи посматра присутност или одсутност тока у облику сузе с истом брзином коју има ток у контролним базенчићима, које садрже само еритроците (0,025 ml) и PBS (0,05 ml);
- 9) титар ИНА је највеће разређење антисерума које узрокује потпуну инхибицију 4 или 8 јединица вируса (сваки пут тест мора укључивати ИНА титрацију да се потврди присутност захтеваних ИНАЈ);
- 10) резултати су важећи кад је титар негативног контролног серума мањи од 23 за 4 ИНАЈ или 22 за 8 ИНАЈ и кад титар позитивног контролног серума не одступа за више од једног разређења од његовог стандардног титра.

Поглавље VII.

ТЕСТ ИНДЕКСА ИНТРАЦЕРЕБРАЛНЕ ПАТОГЕНОСТИ

1. Заражена, свеже добијена алантоисна течност (ИНА титар мора бити већи од 24) се разреди 1:10 у стерилном, изотоничном раствору (антитела се не смеју употребити).
2. 0,05 мл разређеног вируса се убризга интрацеребрално у сваки од десет једнодневних пилића (нпр. 24 сата; 40 сати након излежења). Пилићи би требали бити излежени из јаја добијених од јата слободног од специфичних патогена.
3. Пилићи се посматрају у размацима од 24 сата током осам дана.
4. При сваком посматрању свако се пиле бодује: 0 = нормално, 1 = болесно, 2 = мртво.
5. Индекс се рачуна како је приказано у следећем примеру:

Клинички знакови	Дан након инокулације (број пилића)								Укупно	Резултат
	1	2	3	4	5	6	7	8		
нормални	10	4	0	0	0	0	0	0	14x0	= 0
болесни	0	6	10	4	0	0	0	0	20x1	= 20
мртви	0	0	0	6	10	10	10	10	46x2	= 92
									Укупно = 112	
Индекс је средња вредност по пилету по прегледу = $112,80 = 1,4$										

Поглавље VIII.

ТЕСТ СПОСОБНОСТИ ФОРМИРАЊА ПЛАКА

Уобичајено је употребити низ разређења вируса како би се осигурала присутност оптималног броја плакова на плочи. Десетороструко разређење до 107 у PBS-у би требало бити довољно. Културе пилећих ембрионалних ћелија или одговарајућа ћелијска линија (нпр. Madin-Darby ћелијска култура говећег бубрега) припреме се у Петријевим шољама пречника 5 цм. 0,2 ml сваког разређеног вируса дода се у сваку од две Петријеве шоље и остави да се вирус апсорбује током 30 минута. После троструког испирања PBS-ом, заражене ћелије се прелију одговарајућим

медијем који садржи 1% агар са или без 0,01мг/мл трипсина. Важно је да се медију за прекривање не додаје серум. После 72 сата инкубације при 37°С плакови би морали бити довољно велики. Најбоље се виде кад се горњи слој агара одстрани, а ћелијски слој обоји кристално љубичастим (0,5 м/в) етанолом (25% в/в). Сви вируси, инкубирани у присуству трипсина у прекривеном слоју, морају дати јасно видљиве плакове. Кад у слоју за прекривање нема трипсина, само вируси који су вирулентни за кокоши производе плакове.

NEWCASTLE БОЛЕСТ
СПОРТСКИ ГОЛУБОВИ И ПТИЦЕ КОЈЕ СЕ ДРЖЕ У ЗАТОЧЕНИШТВУ

1. Локација:
 - голубарника: _____
 - газдинства: _____
2. Име и презиме (имена и презимена) и адреса (адресе) власника: _____
3. Сумња на Newcastle болести:
 - а) датум: _____
 - б) разлог: _____
 - ц) број: – голубова који се држе у време сумње на болест:

 - птица које се држе у заточеништву: _____
4. Потврда Newcastle болести:
 - а) датум: _____
 - б) потврдио: _____
 - ц) клинички знаци примећени у време потврде болести: _____
5. Статус вакцинације у време сумње на болест:

6. Ограничење премештања уведено (датум): _____
7. Ограничење премештања укинута (датум): _____
8. Број јата која су смештена у кругу од једног километра од голубарника или газдинства из тачке 1: _____

САДРЖИНА КРИЗНОГ ПЛАНА

Кризни план мора да буде сачињен тако да садржи:

1) листу локалних кризних штабова за контролу болести који имају одговарајуће могућности за координацију мера контроле болести на локалном нивоу;

2) детаљне податке о особљу које проводи мере контроле, њиховој оспособљености и одговорностима;

3) податке на основу којих сваки локални кризни штаб може да брзо контактира особе или организације које су директно или индиректно повезане са избијањем болести;

4) податке о расположивој опреми и материјалима који су потребни за исправно спровођење мера за контролу болести;

5) детаљна упутства о мерама које треба предузети у случају сумње и потврде инфекције или контаминације, укључујући предлагање начина за нешкодљиво уништавање лешева;

6) програм едукације ради одржавања и унапређења оспособљености у теренским и административним поступцима;

7) податке о дијагностичким лабораторијама које имају просторе за обдукције, потребне капацитете за серологију и хистологију, итд. и одржава оспособљеност за брзу дијагностику, као и начин брзог достављања узорака.

8) податке о количинама вакцине против Newcastle болести, које су процењене да ће бити потребне у случају спровођења хитне вакцинације.

